

N:o 9.

Redaktör och utgivare:
FRANS J. HUSS.

Expedition:
Olofsgatan 1 (Hötorget 6), 1 tr. ö. g.

NORDISKT MUSIKBLAD.

Stockholm den 2 Maj 1892.

Pris:
Helt år 5 kr. — Lösnummer 25 öre.

Annonspri:
10 öre petitraden (15 öre utl.)

Årg. 12.

Sir Arthur Sullivan.

I början af detta århundrade lefde i Irland en genialisk och extravagant Squire (godsegare) vid namn Sullivan, som tycks ha hyllat satsen »leben und leben lassen», ty vid hans död befann det sig, att hans son, Thomas Sullivan, i stället för att vara en rik arfvinge, hade att gå ut i verlden och förtjena sitt uppehälle. Lyckligtvis hade Thomas Sullivans håg alltid legat åt musiken, och genom inflytelserika vänner erhöill han en anställning som musikdirektör vid The Military College i Sandhurst. Några år förut hade han gift sig med fröken Coghlan, ett musikaliskt fruntimmer af italiensk härkomst, och med henne hade han två söner. Den yngste, Arthur Seymour, Englands genialiske och mest populäre tonsättare, och hvars bild vi presentera för våra läsare i dag, föddes i London den 13 maj 1842.

Redan vid helt unga år röjde denne rikt begåfvade tonsättare ovanliga anlag för musik, och hade också en ovanligt klar, vacker röst. Gossens stora förtjusning var att vara åhörare då musikkåren öfvade sig. Genom lock och pock förmådde han musikanterna att undervisa honom på deras instrumenter, och med sådant allvar vannlade sig gossen om att göra framsteg häri, att vid åtta

års ålder, då han ej var mycket längre än den klarinett som han spelade på, så kunde han något så när traktera alla instrumenterna i en militär-orkester. Samtidigt lärde han sig spela piano för sin moder. På sina fristunder roade han sig med att läsa om musikens heroer och att komponera eller arrangera stycken för harmonimusik.

Men så kom skoltiden och gjorde ett slut på allt detta musicerande. Fadern ville framför allt, att soxen skulle ha en vördad uppfostran, och han sändes därför vid elfva års ålder till en skola i London, hvarest den liflige gossen med sin oemotståndliga lust för musiken ofta förorsakade sina lärare oro och bekymmer. Ibland försvann han helt mystiskt, ingen visste

hvar han gick, tills en dag det upptäcktes att Westminster Abbey med dess sköna sång och musik hade en större dragningskraft för lille Sullivan än skolan med dess lexor och disciplin.

Slutligen, på gossens böner, tillät fadern honom att bli korgosse i Chapel Royal St James i London, och nu började Sullivan med allvar att studera musik och komposition.

Hans förste lärare var kormästaren i Chapel Royal, mr Thomas Helmore, en mycket musikalisk prest. Under dennes skickliga handledning gjorde Sullivan sådana framsteg, att en Anthem, som han hade skrivit, ansågs vara förtjent af offentligt uppförande i Slottskapellet, der den unge tonsättaren tjänstgjorde som korgosse. Biskopen af London, som var närvarande vid detta tillfälle, blef så frapperad af den vackra musiken, att han frågade hvem som hade skrivit den. Då man svarade att det var en liten korgosse, tretton år gammal, sände biskopen

Sir Arthur Sullivan.

efter Sullivan, berömde honom och gaf honom en half sovereign. Nu hade vår unge tonsättares förtjusning inga gränser. Ett guldmynt och beröm af en biskop — vi måste ihågkomma skilnaden mellan en mäktig prelat och en liten korgosse — sporrade så hans ambition, att han föresatte sig att genom ihärdighet och flit förvärfva sig en framstående plats på den bana han valt.

År 1856 förärade vår ryktbara landsmaninna, Jenny Lind-Goldschmidt, en penningssumma till The Royal Academy of Music, London, till minne af Mendelssohn, att förvaltas under benämningen af den Mendelssohnska stipendiefonden. Detta stipendium var öppet att sökas af unga musici, som visade ovanligt rikt lofvande anlag. Redan samma år som det stiftades, utdelades det för första gången och det var vår unge hjälte, den yngste bland 24 medtäflare, som erhöll detsamma. På så sätt erhöill han medel och rättighet att under ett års tid vara elev vid The Royal Academy of Music. Här voro hans lärare Sir John Goss, organist i S:t Pauls katedral, och Sir Sterndale Bennett, en skicklig pianist och tonsättare. Sedermera reste han till Leipzig, der han under 5 år studerade vid Konservatorium under Plaidy, Hauptmann, Moscheles och Julius Rietz. Här utmärkte sig Sullivan som en ovanligt begåfvad elev, och vid de offentliga profningarne uppfördes flera af hans kompositioner, hvaribland en stråkkvartett som, då den visades för Spohr, kom denne mästare att med förvåning först titta på kvartetten och sedermera på den femtonårige tonsättaren och utropa: »So jung und schon so weit in der Kunst!»

År 1861 återvände Sullivan till London, der han sedermera varit bosatt. Några år efter det han lemnat Leipzig reste han till Paris, hvarest han gjorde Rossinis bekantskap. I hans hus var Sullivan alltid en välkommen gäst, och han erkänner, att han står i stor tacksamhetsförbindelse hos den store mästern för många goda råd. Jag kan ej här underlåta att omnämna en anekdot, som Sullivan brukar berätta om Rossini.

En dag, då Sullivan besökte Rossini, fann han honom sittande vid pianot med ett manuskript framför sig.

På Sullivans fråga: »maestro, hvad spelar ni?» svarade Rossini med den allvarligaste min i verlden: »Åh, mon chère ami, det är ett litet stycke, som jag skrivit och tillägnat min lille hund. Det är hans födelsedag, och den dagen firar jag alltid med att komponera ett stycke musik, och min hund gör mig ej allenast den äran att emottaga gåfvan, utan visar sig högst belåten dermed.»

Sullivan började sin verksamhet i London som organist först i S:t Michaels-kyrkan och sedermera i S:t Pe-

ters-kyrkan. På den sistnämnda platsen togs hans lätthet för komposition i stort anspråk, och de flesta af hans många körsånger och psalmer voro skrifna för dessa gudstjänster. De mest betydande ibland dessa äro »Onward Christian Soldiers», »The Strain Uprise» och ett arrangement af S:t Ann's, till Hebers text »The Son of God goes forth to war», och som med rätta vunnit stor popularitet.

Efter år 1871 togs Sullivans verksamhet mera i anspråk som dirigent vid konserter och musikfester. Han har dirigerat konserterna som gifvits af Philharmonic Society, i Royal Aquarium, i Covent Garden Teater och musikfesterna i Glasgow, Leeds med flera andra städer. Från 1876—81 var han »Principal» vid National Training School, numera The Royal College of Music, London. År 1874 utnämndes han till hedersdoktor vid universitetet i Cambridge, och år 1878 vid universitetet i Oxford. Sullivan, som 1883 upphöjdes af drottning Victoria i adligt stånd, är riddare af flera utländska ordnar och ledamot af lärda och musikaliska samfund, både inom och utom Englands landamären.

Ehuru Sir Arthur Sullivan har skrivit en massa sånger, flera större körverk och orkestersaker, så är det egentligen hans operetter som gjort honom till en europeisk notabilitet. Tonsättarens mest framstående alster i den vägen är onekligen *Mikadon*, hvars vackra, glada och intagande melodier samt skickliga och humoristiska orkesterkombinationer ej kan fela att roa och tilltala alla som äro oberoende af skola och partiståndpunkt. I de flesta af Sullivans dramatiska tonskåpelser finnes en sådan idé- och melodirikedom, genuin esprit och grace, att man knappast kan tro annat än att konstnären är ett söderns barn, i stället för en son af dimmornas och affärernas hemland. Sant är det ju, i alla fall, att den frade konstnären genom sin härkomst ej kan, i fråga om engelsk nationalitet, hissa den »rene flag».

Förutom »The Mikado» (»Mikadon»), som skrefs 1885, har Sullivan också komponerat »Cox and Box» (1866), »Contrabandisten» (1867), »Thespis» (1872), »Trial by Jury» och »Zoo» (1875), »The Sorcerer» (1877), »Her Majesty's ship Pinafore» (1878), »The Pirates of Penzance» (1880), »Patience» (1881), »Jolanthe» (1882), »Princess Ida» (1884), »Ruddigore» (1887), »The Yeoman of the guard» (1888), »The Gondoliers» (1890), och slutligen har han på drottning Victorias anhållan skrivit en större romantisk opera, »Ivanhoe», hvars premiére egde rum vid invigningen af The Royal English Opera i London den 31 januari 1891.

Det var genom sina glada operetter som Sullivan upptäckte den guldgrufva, som sedermera gjort ej allenast ton-

sättaren, utan äfven librettisten Gilbert och operachefen vid Savoy-operan, hr D'Oyle Carte, till millionärer.

Sullivan har också skrivit en massa solosånger, alla i stil att slå an på en engelsk publik, det vill säga, att de äro melodiosa, anslående och temligen sentimentala, med ett lättflytande ackompanjemang, som aldrig nedtrycker sången. De bästa af dessa tondikter äro »Orpheus and his Lute», »Let me dream again» (tillägnad Kristina Nilsson-Miranda), »Looking back», »Once Again», »Sweatheart», »O ma charmante», »O fair dove, fond dove», och »The Lost Chord». Såsom ett bevis på huru populär Sullivan är som sångkompositör i England, må jag i förbigående nämna, att hans tondikter säljas i hundratusentals exemplar. År 1866 erhöill tonsättaren för sången »Orpheus and his Lute» i författarearvode 5 Pund (90 kronor). Tio år senare skref han »The Lost Chord» som ensamt har inbringat honom den lilla nätta summan af 5,000 Pund eller 90,000 kronor.

Det berättas att det var endast genom en tillfällighet som Sullivan blef operettkompositör. Somliga säga att han kom på idén medan han tjänstgjorde i S:t Peters-kyrkan, andra åter att det var under åhörandet af Offenbachs »Les deux Aveugles». Sullivan bad sin vän Burnand, redaktören af skämttidningen Punch, att koka ihop en lustig libretto, som blef »Cox and Box». Sullivan var färdig att skriva musiken men sköt upp dermed dag efter dag, tills sista veckan, då pjesen var annonserad att ges på lördagen. På fredagen var endast halfva operetten färdig. Klockan åtta på qvällen engagerade Sullivan ett par kopister att sitta bredvid honom. Allt efter som tonsättaren fick numren färdiga, skrefvo kopisterna ut stämmorna, och på så sätt sutto de hela natten tills klockan sju på morgonen, då kopisterna af trötthet voro oförmögna att fortsätta. Tre nummer återstodo, som Sullivan ensamt hade fullbordat klockan 11 f. m., då operetten var färdig. Tonsättaren kastade förtjust pennan ifrån sig, uppfriskade sig med ett bad, var klockan 12 vid teatern och åhörde generalrepetitionen. Några timmar efteråt gafs operetten och emottogs med stormande bifall. På detta sätt såg »Cox and box» dagen, Sullivans första operett.

På kammarmusikens fält har Sullivan ej rört sig sedan han skref stråkkvartetten i Leipzig och en violoncellkonsert. Äfven på instrumentala musikens område har hans verksamhet varit mycket mera begränsad, än hvad man kunnat förvänta sig af en så rikt begåfvad natur. En symfoni, overtyrerne »Im memoriam», »S:t Ballo» och »Marmion» samt musik till några af Shakespeares dramer tillhöra hans ungdomsalster. Således måste tyngd-

punkten af Sullivans betydelse för den engelska tonkonsten ligga i hans fyra oratorier, »The Light of the World», »The Prodigal Son», »The Martyr of Antioch», »The Golden Legend» och i hans stora opera »Ivanhoe», Sullivans första försök till danandet af en engelsk nationalopera. Om vi undersöka dessa alster, hvad finna vi då? Jo, att tondiktaren är mera en snillrik, älskvärd melodiker än en djupsinnig kontrapunktist; vidare att de vokala partierna alltid äro som man säger i England »Sullivan-esque», det vill säga melodiosa, lätta, ofta bedårande vackra, men sällan höjande sig öfver en viss nivå, saknande dramatisk kraft och storslagenhet just der det skulle klämmas till. I instrumentationen ligger Sullivans förnämsta styrka. Den är, så till sägandes, genomsyrad af tonsättarens stora skönhetssinne och vittnar om ett stort herravälde öfver form och rytm, en grundlig kännedom om effekterna af instrumenternas klangkarakterer. Sullivan säger, att hans bekantskap med instrumenternas resurser daterar sig från den tiden, då han som en liten gosse brukade spela i faderns militär-orkester i Sandhurst.

Eget nog, ehuru Sir Arthur Sullivan är pianist, så har han endast riktat pianolitteraturen med ett par småsaker Sullivan förklarar ofta att lärokallet har alltid varit honom motbjudande och att han endast utfövat det under den period han var direktör i The National Training School for Music i London. Hans mest framstående elev från den tiden är pianisten Eugen d'Albert.

En konstnär med en så framstående ställning och sådan succés som Sullivan har naturligtvis ofta varit föremål för kritikens skarpa vapen. Den välkände kritikern doktor Hanslick i Wien kallar honom den »engelske Offenbach», en titel, som flera af hans yrkesbröder i England också gifvit honom. Man förebrår Sullivan brist på allvar i hans seriösa tonskapelser och att han använder andra tonsättares melodier i sina egna verk; men i det hänseendet undrar jag just hvilken engelsk tonsättare som vågar kasta första stenen; vidare, att samma idéer och fraser återkomma i de flesta af hans verk, synnerligast i hans operetter, och slutligen, att han alltför mycket anlitar reklamen, då ett nytt arbete skall uppföras för första gången. Det senare bevisar ju i alla fall endast, att något af det engelska krämarblodet flyter i konstnärens ådror.

Sir Arthur Sullivan är ogift; men som han är känd för att vara mycket gifmild och hjälpsam mot behöfvande adepter i konstens tjänst och som han också underhåller och uppfostrar sin afidne broders barn, så tycks han med en frikostig hand dela med sig af det myckna guld han förvärfvat sig som tonsättare.

För närvarande är Sullivan sysselsatt med att komponera en ny opera, hvars premiär torde snart ega rum, i fall hans brutna halsa tillåter honom att avsluta verket. Den genialiske tonsättaren, engelska nationens gunstling, har just i dessa dagar återvänt hem till London efter ett längre vistande i södra Frankrike och, som vi hoppas, med stärkta krafter och återsteld halsa.

Utom andra källor, har till ledning vid denna biografi värdefulla meddelanden äfven lemnats mig af Sir Arthur Sullivans sekreterare, mr Walter Smythe, hos hvilken jag stannar i stor förbindelse.

Hildegard Werner.

Joh. Seb. Bach som violinspelare

af F. Schweikert.

(Forts. och slut.)

Furst Leopold af Anhalt-Cöthen älskade musiken med passion. Hans hufvudinstrument var violinen, men han spelade också gamba* och klaver. Musiken hade blifvit honom ett så stort behof, att han aldrig kunde undvara densamma, hvarför till och med på hans resor alltid några medlemmar af kapellet måste vara honom följaktig, och bland dessa befann sig vanligen Bach. Med så ifrig odling af den instrumentala konsten, som den hvilken bedrefs vid hofvet i Cöthen, är det naturligt, att mästarens skapande verksamhet skulle ledas in på detta fält. Så uppstodo de lika sköna som konstfullt gestaltade verk, som kunna betraktas såsom förelöpare till likartade arbeten af Haydn, Mozart och Beethoven.

Och då violinen, såsom den ädlaste i släkten, intager första rummet bland stråkinstrumenterna, så var det denna, hvilken hos Bach såsom hos senare mästare fick afgjort företräde. Nästan alla af honom för violinen speciellt skrifna verk härstamma från Cöthentiden. Till en del måhända bestämda för fursten, blefvo de väl också skapade för eget behof och lemna därför, med de torftiga underrättelser man annars har om Bachs violinspel, den bästa handledning för bedömandet af detsamma. Dessa verk äro af tre slag: konserter för en eller två violiner med orkester, sonater för violin och klaver och sonater för ensamt violin.

Konserterna** skilja sig ej i formen från samtida alster af de italienska violinisterna, hvilka, såväl i afseende på praktisk förmåga som komposition och allt som rörde samspel mellan flere instrumenter, ännu allt jämt behöllo

* Viola di gamba (benviol) violoncellens företrädare. Red.

** Ännu två violinkonserter hafva i original gått förlorade och finnas endast i Bachs omarbetning som klaverkonserter. Ferd. David har utgifvit en af dessa [G-moll] åter bearbetad för violin.

öfvervigten. Äfven i tekniken sluter sig Bach till de honom som förebild tjänande italienarne, hvilka, fränsedt Locatelli (1693—1764), som i sina Capriccios uppsöker de yttersta gränserna för violinen, icke gå utöfver trestrukna G. I afseende på snillrikt innehåll stå emellertid den tyske mästarens skapelser vida öfver italienarnes. De höra till det fåtal violinkonserter, som genom sitt inre värde fortfarande bibehålla sig, om äfven de för det moderna virtuosskapet erbjuda mindre tillfälle till utveckling af lysande konstfärdighet. Af stor skönhet och ovanligt intressant faktur äro de 6 sonaterna för klaver och violin. Klaverpartiet fordrar nästan en mera öfvad spelare än violstämman, som i allmänhet är enkelt hållen men i samklang med tangentinstrumentet åstadkommer en underbar verkan. Detta opus är ett af de värdefullaste minnesmärken man har på detta område, och endast Beethovens violinsonater kunna ställas vid sidan af dem såsom jemnbördiga. Utom de 6 Sonaterna med obligat klaver ega vi af Bach 1 Sonat för violin med ackompanjerande klaver, i den italienska violinsonatens stil, 1 Sonat för en och 1 Sonat för två violiner och bas, slutligen 1 Suite och 1 Fuga för violin och klaver (jemte besiffrad bas), af hvilka det senare stycket kan gälla som förelöpare till de väldiga fugorna för violin.

Enastående i violinlitteraturen och det mest storartade mästarens skapat för violinen äro hans 6 Sonater, eller rättare 3 Sonater och 3 Suiten i ett band, för violin utan ackompanjement. Endast en polyfoniker sådan som Bach kunde våga att för ett instrument af så utpreglad homofon karaktär, som violinen är, skriva stycken af så öfvervägande harmonisk och kontrapunktisk natur. Hos dem är i sanning snillets seger öfver det inskränkta materialet uppenbaradt. — Men i det dessa stycken beröra gränserna för det möjliga, ställa de verkliga problem för violin-tekniken, framställa de tillika en bild af den tekniska förmågan på den tiden i riktningen åt det flerstämmiga spelet. Detta var då ingen nyhet mer; redan Corellis föregångare hade använt det, och af de romerska mästare hade det utbildats till ganska hög grad. Alldeles nytt var emellertid det sätt, hvarpå Bach använde violinen till flerstämmighet. Under det italieneren i sina sonater låter violinen uttrycka sig i fugerade satser, dock utan djupare utveckling, bjuder tysken på alldeles fullständiga, strängt genomförda fugor. Att skriva på det sättet för violinen kunde endast den göra, som behärskade kontrapunkten mer än någon annan och ej utan skäl kallades fugamästaren. Just detta verk bevisar ock huru hos Bach orgelstilen öfverallt trängde sig fram, ty ingen skulle vid de väldiga ackordföljderna

och kontrapunktiska slingorna kunna värja sig från det intrycket, att man här har att göra med ett för violinen egentligen främmande element.

Ett fulländadt föredrag af dessa solosonater hör till vår nuvarande tekniks högsta uppgifter i afseende på dubbelgrepp-spelet. Men denna del af violspelets teknik måtte på Bachs tid ha funnits i knappt ringare grad än nu, alldenstund man ej kan antaga, att sonaterna skulle ha kommit till, om nödiga krafter saknats för deras utförande. Ja, den tanken att Bach skrifvit dem för eget bruk ligger nära, då hvarken fursten eller någon af de få violinisterna i det lilla Cöthen-kapellet lära ha öfverträffat vår mästare i konstfärdighet på violinen. Men dermed hade man den bästa måttstocken för Bachs förmåga som violinspelare. Hur dermed än må vara, så mycket är säkert, att endast den kunde uppfinna verk, sådana som de ofvannämnda, hvilken vet noga besked om de yttersta gränserna för sitt instruments uttrycksförmåga. »Men ett sådant besked» — såsom Ph. Spitta, den mest framstående Bachkännaren, säger — »skaffar sig ingen genom blott teoretisk spekulation utan endast genom praktiskt proberrande».

Efter anställningen i Cöthen har Bach ej beklädt någon offentlig plats som violinist; denna sida af hans verksamhet trädde sedan i bakgrunden. Derför har han dock ej alldeles upphört att spela stråkinstrument; äfven under senare åren öfvergaf han det icke, men vid flerstämmiga instrumentalkompositioner valde han alten i stället för violinen, för att likasom hålla sig midt inne i harmonien.

Med slutet af Cöthenperioden slutar också mästarens skapande verksamhet för instrumentalmusiken i inskräntare mening. Ett nytt skede af hans lif och verksamhet begynner med öfvertagandet af Thomaskantoratet i Leipzig, denna tid för det högsta och mognaste, på kyrkomusikens område oupphurna konstnärskap, genom hvars frukter namnet Johan Sebastian Bach skall genom alla tider göra sig känt.

Edvard Hanslick på besök hos Jenny Lind.

I den nyligen utkomna boken »Aus dem Tagebuche eines Musikers», kritiker och skildringar af Edvard Hanslick, har denne egnat första artikeln åt Jenny Lind, hvars nyligen utkomna biografi gifvit honom anledning att (1891) skriva en uppsats om den världsberömda sångerskan. I denna förekommer ock en berättelse om ett den vidtbekante kritikerns besök hos Jenny Lind-Goldschmidt och hennes man i London, hvilket icke är utan intresse och derför meddelas här. Berättelsen inledes med en liten karak-

teristik öfver sångerskan, och vi lemna nu ordet åt herr Hanslick.

»Jenny Lind var en ren och öppen karaktär. Den som närmare var bekant med henne, kände sig djupt och varaktigt intagen af hennes väsen; den hon en gång skänkt sitt förtroende, sin vänskap, kunde sedan fast förlita sig på henne. Något sträfft och slutet herskade emellertid i hennes sätt att vara, och hon gjorde sig ej möda att fördölja det. Kärlekstull emot alla, som stodo henne nära, var hon dock ingalunda »älskvärd» i vanlig mening. Hennes biografier förtiga ej »att hennes sedliga höghet gaf henne i omgång med främlingar och med sådana, som icke närmare kände henne, en anstrykning af höghet. En afvisande blick, en tillbakadragenhet eller skarp mönstring af den nykomne beredde ofta under senare åren vid presentationen för henne några kvalfulla ögonblick åt dem, som kanske förut timmar och dagar igenom drömt sig denna lycka». I denna punkt har jag själf gjort någon erfarenhet och kan väl här berätta den lilla historien. — Då jag med min vän C. F. Pohl (den nu aflidne arkivarien för Gesellschaft der Musikfreunde) år 1862 reste till verdensutställningen i London, hade vi fått ett gemensamt rekommendations-bref till fru Jenny Lind-Goldschmidt från en af hennes intimaste väninnor. I London fingo vi veta att Lind bodde flera mil derifrån, i Argyle-Lodges vid Wimbledon-Commons och uppsköto vecka efter vecka det något omständliga och osäkra besöket. Då fick jag en dag midt i vimlet på Regentstreet sigte på sångerskans man, hvilken jag kände till utseendet från hans konserterande i Wien. »Har jag inte den äran att tala med herr Otto Goldschmidt?» Han stirrade på mig en stund och sade slutligen: »Hur då?» Jag kunde ej låta bli att skratta högt åt den besynnerliga motfrågan, hvilken han sedan ursäktade med, att man alltid måste vara på sin vakt i London, när man tilltalades på tyska. Några dagar der-efter erhöilo vi, Pohl och jag, en mycket artig bjudning till herr och fru Goldschmidt på dejeuner med det tillägg, att de, för den sena hemresans skull, ej vågade bjuda någon på diner. Vi anlände en solig junimorgon till den ståtliga, af en trädgård omgifna villan. Otto Goldschmidt införde oss i den praktfulla salongen, der vi helsades af fru Jenny med en knapphändig nick. Bredvid soffan, der hon satt, stod en af palmväxter beskuggad marmorbyst af drottning Victoria, öfver hennes hufvud hängde i kroppstorlek en bröstbild af Mendelssohn. Efter en paus tog Jenny Lind till ordet och frågade mig torrt: »Har ni ännu fått höra mucik i London?» — »Ja», svarade jag, »jag har haft lyckan att få höra er i »Skapelsen»». En mörk blick — jag fruktade genast att hon också

skulle utropa »hur då?» — och sedan de tillrättavisande orden: »Vill ni vara god och alldeles lemna min person ur räkningen!» Det sades i en ton och med en min, så att jag kände en kall käre utefter ryggen på mig. Jag yttrade icke ett ord vidare och underhöll mig vid den långa opulenta dejeuner uteslutande med herr Goldschmidt, som jag sedan följde ut i trädgården, der de båda täcka barnen, Walter och Jenny, spelade cricket med den ännu oberömda Arthur Sullivan. Husets herre bemötte mig särdeles älskvärdt, ehuru just han i mina kritiker från år 1854 behandlats af mig på ett mindre älskvärdt sätt. Hans hustrus kärftva bemötande mot mig syntes genera honom en smula, och han mumlade några ord till ursäkt derför. Kanske hade han gifvit henne en vink om saken, ty när vi återkommit till salongen, der fru Jenny konverserade med Karl Klingemann (dikteren till flera Mendelssohns Lieder) stälde hon ordet till mig och talade om sångare och sångerskor. Hennes omdömen voro tämligen stränga. »De nu varande sångerskorna», yttrade hon, »hafva alla vid 30 år ej mera kvar någon röst, de ha studerat för litet och skrikit för mycket. Jag själf har aldrig haft mycket röst, men jag har fullkomligt bibehållit den, ja, jag sjunger med större lätthet nu än förr.» Såsom stora sångare erkände hon endast Rubini och Lablache, äfven Fanny Persiani kunde hon räkna bland de främsta; Pasta hade hon aldrig hört. »Här hemma», sade hon, »sjunger jag ej en ton, här är jag endast husfru och arbetar som en häst.»

Kyrkomusikaliska notiser.

Östermalms förening till befrämjande af kyrkosång hade söndagen den 24 april anordnat ett musikföredrag i Östermalms kyrka. Det är den för vår kyrkosång så varmt ifrande och kraftigt verkande professor O. Byström, som är det praktiska förstyre inom föreningen, och var det äfven han, som vid detta tillfälle vid orgeln ledde det hela. Dylika musikföredrag måste helt naturligt hafva stor nytta med sig, om de anordnas praktiskt. Hvad särskilt detta föredrag beträffar, tillåta vi oss dock några små anmärkningar. Vi tro att violinsoli, arior ur katolska messor, ja, till och med sådana ur oratorier, ej der hafva sin plats, utan skulle programmet fyllas af skolbarnens rytmiska koralsång, fyrstäm-miga, vid luthersk gudstjenst passande hymner för blandad kör, exempel på gammal luthersk kyrkomusik, som det vid detta tillfälle utförda numret ur vår gamla svenska messa (sådana nummer dock helst utförda af unison kör), lämpliga kyrkliga orgelsoli, samt om möjligt muntliga föredrag i kyrko-

sångens historia. Priset bör sättas lågt, 25 högst 50 öre. En krona, som nu togs, är alldeles för högt, också var publiken ytterst fåtalig; mindre underligt för resten, då man samma dag i Storkyrkan för samma pris fått höra Musikföreningen, hofkapellet och våra yppersta solister tolka »Elias». De 400 skolbarnen sjöngo bra, men tempot på koralerna var alldeles för raskt. Så fort får man omöjligt en församling att sjunga med, på samma gång som den religiösa värdigheten derigenom totalt försvinner. Öfriga solonummer, såväl af professor Byström som fru Pyk och violinisten fröken Sigrid Lindberg, utfördes samtliga mycket förtjenstfullt.

För en allmän lyftning af vår kyrkosång arbetas, som bekant, inom skilda delar af vårt land. Bland annat har sedan några år tillbaka presterna i flera af södra Sveriges stift bildat kyrkosångföreningar. För att kunna på något sätt samverka, till fromma för kyrkosången öfver hela landet, har tanken på en sammanslutning de olika föreningarne emellan länge närts, och tog denna tanke sig uttryck i ett möte, som tisdagen den 12 mars hölls i läroverkets stora sal i Jönköping. Utom kontraktsprosten Sundelin jemte de flesta af stadens präster, närvaro kyrkoherden K. F. Thunander i Öja af Strengnäs stift, komminister G. F. Lundblad i Hendene af Skara stift, folkskoleinspektören Richard Norén från Bollnäs, musikdirektören Hugo Lindqvist från Stockholm m. fl. Efter en sakrik och synnerligen intressant diskussion, som varade i tre timmar, beslöts att en centralkomité skulle bildas, till hvilken hvar och en af nu befintliga prestsångföreningar hade att utvälja ett ombud. Förslagsvis nämndes namnen på några personer, som ansågos böra inväljas i denna komité, såsom biskop Ullman, hvilken allmänt önskades som ordförande, kontraktsprosten R. T. Kihlberg i Söderhamn, folkskoleinspektören R. Norén, komministern T. Carlsson i Stockholm m. fl., hvarförutom komitén skulle kompletteras med några för saken ifrande musici. Dess uppgift skulle vara att arbeta för sammanslutning och samarbete de olika föreningarne emellan och för spridande af intresse för saken öfver hela landet, äfven bland lekmän. På aftonen gafs i Kristina-kyrkan en stor passionsvesper, hvarvid bland annat utfördes Gregorio Allegritis stora »Miserere». Den af ett fyrtyotal damer och herrar bestående kören, som på ett utmärkt sätt utförde sina ingalunda lätta uppgifter, var inöfvad och leddes af härads höfding Lindegren. Orgeln sköttes med mycken smak af dir. Heintze, fader till den kände orgelvirtuosen H. i Lund. En stor barnkör ledde den rytmiska församlingssången på ett sätt, som

gjorde deras lärare och instruktör, hr Classon, all heder. En ypperlig liturg var pastor Blomstrand, och kort men kärnfull predikan hölls af prosten Sundelin, känd som framstående andlig talare. Det hela gjorde ett helgjutet och gripande intryck på församlingen, som till sista plats fylde det rymliga templet, och belåtenheten med den sköna gudstjensten uttalades allmänt.

Musikpressen.

Af Musikaliska konstföreningen har utgifvits:

Söderman, Aug.: *Signe lill's färd*, konsertdikt för soli, kör och orkester, klaverutdrag med text efter tonsättarens orkesterskizs af Vilhelm Svedbom. (Sthlm 1892.)

Musikförläggarfirman Bröderne Hals i Kristiania har tillsändt Red. följande tonsättningar af norske komponisten Ole Olsen:

För sång och piano:

Svein Uræd, eventyrkomedie i 5 akter af Nordahl Rolfsen. Klaverutdrag med text (op. 60) 5 kr.

För manskör:

Solefaldssang ur »Svein Uræd», arrangemang. 25 öre. — *Den bergtagnes vise* ur »Svein Uræd» för manskör och baritonsolo (d—ess) 25 öre.

Sånger för en röst med piano:

Lieder von Georg von Oertzen, op. 65. Frau Ernestine Hink zugeeignet: »Um Mitternacht» (f—fiss); »Meine Schatz» (dess—f); »Rose» (d—e); »Michel» (c—f). Kr. 1,50.

Irmelin Rose, dikt af J. P. Jacobsen, deutsch von Emma Klängenfeld; op. 56 (ess—a). 1 kr.

För piano 2 händ.:

Solefaldssang ur »Svein Uræd». 50 öre.

Piano-Album, 11 pianostykker: Humoreske, Serenade, Orientalisk vals, Fanitull, Berceuse, Mazurka, Gavotte, Sarabande, Sörgemarsch, Ritornell, Vals-Caprice, (med komponistens porträtt). Pr. 2 kr.

Papillons ur Pianosuite, op. 50 n:o 5. 1 kr.

Tre Smaastykker: Mazurka, Jagtstycke, Gavott; op. 26. Pr. 1 kr.

För violin eller flöjt och piano:

Musik ur »Svein Uræd»: Vaarstemning, Dröm, Alvedans, Troldedans och Solefaldssang, arr. af komponisten. Kr. 1,50.

Om »Signe lill's färd», hvaraf första scenen (barytonsolo med kör) utfördes å hr C. F. Lundqvists matine den 29 mars förra året, yttrar dr Svedbom, att »det föreligger i manuskript som en af de noggrant detaljerade orkesterskizzer, dem Söderman under senare

tiden af sin verksamhet plägade utarbeta. Det härstammar, enligt derå befintlig originalanteckning, från 1869 och omfattar, utom de fyra nu tryckta numren, äfven början till ett femte. N:o 1, 2 och 4 föreligger i afslutadt skick, ej så n:o 3, der de sista takterna, hvilka innebära uppslag till fortsättning af scenen, nu blifvit uteslutna och afslutning verkställd genom tillfogande af fyra takter». (Se vidare »Aug. Södermans manuskriptsamling» af A. L., Svensk Musiktidning 1889, n:o 11). Detta verk, liksom den nyss af sällskapet O. D. utförda manskören »Ode till glädjen», utkommet i klaverutdrag på samma förlag 1891, är en ny skatt af den snillrike tonsättarens musikaliska kvarlätenhet, för hvars framdragande i ljuset vi stanna i stor förbindelse till Musikaliska konstföreningen och bearbetaren.

De musiknummer som höra till »Svein Uræd» (»Sven Orædd») äro i 1:a akten: Uvertyr, Margits vise, Melodram (Sven och drottningen), Svens galgvisa (med kör), Trio och kör (final); i 2:a akten: Inledning (ismarken), Melodram (Sven och nordanvinden), Sven och prinsessan på ismarken (final); i 3:e akten: Vårstämning, Melodram (prinsessan), Mästertjufvens visa, Teaterkvinnornas kör (scenförändring), Inledning, Teaterdans (final); i 4:de akten: Melodram (prinsessan på högfjellet) (scenförändring), Inledning (eldfens), Den bergtagnes visa, Trolldans, Kör af kungens män (vid prinsessans bår), Sång vid solnedgången (Solefaldssang); i 5:te akten: Inledning, Melodram (Sven och döden), Svens hymn och Slutkör. Musiken till detta sagospel är ganska originell och i stil med ämnet. När sjelfva pjesen gifvits kunna vi, efter att ha hört musiken för orkester, bättre bedöma dess särskilda nummer. Herr Olsens här anmälda sånger och pianostycken bära äfven prägeln af originalitet; den norska, af Grieg förut anslagna folktonen klingar stundom fram i dessa; sångerna äro rika på djerfva harmonier och modulationer, hvilka förekomma mindre i de till en del ganska intressanta pianostyckena, bland hvilka särskildt må påpekas »Fanitull», en vild, diabolisk bondbröllopsdans, ansedd som arf af den lede sjelf och som uppeldar till dödsbringande våldsbragder. Af »Tre Smaastykker» tillhöra de två »Pianoalbum».

Från scenen och konsertsalen.

Kgl. Operan. April 17, 27. Ponchielli: *Gioconda*. — 24. v. Flotow: *Martha*. — 25, 29. Mascagni: *På Sicilien* (Alfo: hr. Malmström, Laura: frk. Almati), David: *Lalla Rokh*. — 30. *Jeppe på berget*. Adam: *Nürnbergerdockan* (Bertha: fru Edling).

Vasa-teatern. April 17, 18. Offenbach: »*Frihetsbröderna*». — 19—25. »*Den sköna Helena*» (Helena: fru Anna Pettersson, som gäst; Paris: frk. Grönberg). — 26—28 *Paris-lif*. (Gabriella: fru Anna Pettersson).

Musikaliska Akademien. April 18. *Matiné* af sängsällsk. O. D. med bitr. af k. hofkapellet under ledning af dir. mus. Ivar Hedenblad. — 20. *Filharmoniska sällskapets* 3:e abonnementskonsert. 1. Lindblad. Ad: »Drömmarne», för bl. kör och piano; 2. Schumann: »Haideröslin», kör à capella; 3. Saint-Saëns: »Nattlig frid», kör à capella; 4. Raff: pianoquintett (A-moll op. 107); 5. Solosång (frk. Holmstrand); 6. Rheinberger: »Klärchen på Eberstein», för soli, bl. kör och piano. — 23. *Musikföreningens* 29:de konsert. Mendelssohn: »Elias» (solister: fruarna D. Edling, Davida Afzelius, frk. Ida Moritz, hrr. Salomon Smith, Max Strandberg m. fl.) — 27. *konsert* af hr. Lennart Lundberg. — 28 *konsert* af frk. Dagmar Edman med bitr. af frkn. Almati, Ellen Dorph, hrr. Fr. Neruda, Sal. Smith, W. Stenhammar.

Vetenskaps-Akademien. April 26. *konsert* af frk. Emma Skärén med bitr. af frk. Anna Tengvall, hrr. Tor Aulin och W. Stenhammar. — 27. *Nya Sängsällskapets* 2:a konsert med bitr. af fru Davida Afzelius, frk. Alfhilda Larsson, hrr. Fr. Neruda, Sal. Smith och en musikalskare; dirigent hr. Er. Åkerberg.

Adolf Fredriks kyrka. April 17. *Stockholms Allmänna sängförenings* konsert under dir. Alb. Lindströms anförande.

Johannes kyrka. April 24. *konsert* af hr. J. C. Stålhammar med bitr. af frkn. Fanny och Frida Olsen, hr. F. Nilsson, musikalskare och kör.

Östermalms kyrka. April 15. *konsert*: Haydns oratorium *Skapelsen* (solister: fru Edling, hrr Strandberg, Strömberg, Sellergren). — 24. *Musikföreläsning* af Östermalms förening till befrämjande af kyrkosång, med bitr. af fru L. Pyk, frk. Sigr. Lindberg, en musikvän och 400 folkskolebarn; prof. O. Byström vid orgeln.

Storkyrkan. April 24. *Musikföreningens matiné*: Mendelssohn: »Elias».

Berns Salong. April 28. *konsert* till förm. för sign. Vincenzo de Pasqualis.

Genom Coquelin-föreställningarna på k. operan har dennas verksamhet, såsom här ofvan synes, varit obetydlig och inskränkt sig till förut gifna saker. Det enda nya som inträffat är att herr Malmjö inträdd i st. f. herr Lundqvist som Alfio i »På Sicilien».

Har allmänheten sålunda en vecka saknat operamusik, så har den kunnat taga skadan igen på konserter, som öfver dussinet erbjudits under senare hälften af månaden, stundom ett par eller flera på samma dag. Om vi börja med de mäst betydande: våra stora sängsällskap, möter oss först Filharmoniska sällskapets 3:e abonnementskonsert för säsongen. Denna inleddes med A. F. Lindblads gamla bekanta körcykel »Drömmarne», denna älskliga och till en del lifliga tondikt som kan räknas till den värderade sängkomponisten bästa verk. Af de följande à capella-körerna väckte Saint-Saëns stämningsrika, harmoniskt intressanta »Nattlig frid» så stort bifall att den bisserades. En större för oss ny körsång, Rheinbergers »Klärchen på Eberstein», avslutade konserten. Denna hör till komponistens bättre körsaker; om icke af öfverraskande originalitet, gör den likväl ett godt intryck genom melodiska solo- och körsatser, samt i vissa delar karakteristisk musik. Solopartierna utfördes förtjenstfullt af fröknarna Holm-

strand och Nyberg samt en ung hr Pyk, elev af hr Arlberg, med en något spåd men sympatisk röst, som väl ytterligare kommer att utbildas. Liksom vid Musikföreningens förra konsert interfolierades sängprogrammet med kammarmusik, en stor pianoquintett af Raff, spelad af hr Stenhammar och Aulinska kvartetten, en komposition hvars första sats är något långdragen, men i det hela intresserar. Efter detsamma sjöng fröken Holmstrand, behagligt och talangfullt, en sång af Agathe Backer-Gröndahl samt en rätt originel »pasteurelle» ur den förestående operanyheten »Skrifvarkungen». Samtliga körerna utfördes med bästa sammanhållning och nyantering under kapellm. Halléns säkra ledning. Salongen var fullsatt och bifallet lifligt; hertiginnan af Dalarne öfvervar en del af konserten. Musikföreningen hade på programmet för sin sista konsert under säsongen Mendelssohns storslagna oratorium »Elias», senast gifvet här 1 feb. 1883 under Ludv. Normans anförande. Då, liksom nu, utfördes ett par af solostämmorna af fru Edling och hr Salom. Smith, hvilken då först på allvar började taga del i hufvudstadens konsertlif — första gången han offentligt lät höra sin präktiga stämma här var vid midten af 70 talet i Rossinis »Messe solenne» på en konsert af Nya Filharmoniska sällskapet —; öfriga solopartier innehades vid det tillfället af frökn. Agnes Janson och Berna Schück samt hr Hugo Beyer i tenorpartiet, nu senast af fru Davida Afzelius från Göteborg, fröken Ida Moritz och hr Max Strandberg.

En angenäm bekantskap var fru Afzelius' sängtalang. Sällan får man höra en mezzosopran så fyllig, jemn och behaglig i höjd som djup, också väckte sängerskan i sitt parti en ovanlig uppmärksamhet för såväl sin utmärkta röst, som sitt klara uttrycksfulla föredrag. Framstående soloröster, omsorgsfull inöfning och hr Nerudas förträffliga ledning af det stora musikverket, bidrogo till ett i hög grad värdigt utförande af detsamma. Dagen derefter, på söndagen, återgafs »Elias» af samma krafter på en matiné i Storkyrkan, och här liksom i Musik akademien var konsertlokalen fylld af åhörare. Till närmare påpekande af enskilda skönheter hos detta verk och detaljer i utförandet saknas nu alldeles utrymme. Vi går därför vidare i vår vidlyftiga och därför äfven hvad de särskilda konserterna beträffar knapphändig konsertrevy.

Den upsalienska O. D.-matinéen hade naturligtvis lockat en talrik publik till Musikaliska akademiens stora sal, och sångarna utförde med vanlig precision sina stycken under dir. music. Hedenblads ledning såväl i de större körerna med orkester: Södermans »An die Freude», Josephsons »Islossning» och slutstycket »På knä» af Iv. Hedenblad

till ord af »Fjalar, som i de mindre: Dryckesvisa af Hallström, folkvisor, »Naturen och hjertat» af O. Lindblad, samt »Margreth am Thore» af H. T. Petschke och Griegs, »Rotnams Knut». Båda de sistnämnda framkallade väl förtjent bifall, som efter Griegs humoristiska säng stegrades till bissering. Konsertens 2:a afdelning inleddes med »Oberon»-yvertyren, utförd under hr Hedenblads direktion af hofkapellet, hvars stråkorkester äfven spelade två melodier »Norsk» och »Det förste möde» af Grieg, båda här nya och intressanta. Då Stockholms publik har tillräckligt af orkestermusik på k. operan, der denna lämpar sig bättre än på Musikaliska akademien, kunde uvertyren gerna ha fått ersättas af körsång, som är hufvudsakliga dragkraften till uppsaliensarnes konserter. Hvad denna beträffar, kan man anmärka brist på goda tenorer och en till allt för stor finess drifven nyantering, som synes vilja tränga undan den omedelbara ungdomliga friskheten och schvungen i studentsången. Detta framträdde synnerligen i Lindblads säng med sin långsläpiga takt och sina uttänjda dubbelslag. Herr Hedenblads körverk med orkester är ett godt arbete, hvad som i synnerhet framträder i orkesterbehandlingen, och gör i sin helhet en god effekt ehuru ej fängslande med någon framstående originalitet. I första versens betydelsefulla strof: »Jag böjer ej knä» etc. hade man väntat ett kraftigare uttryck; sångens slut är vackert och stämningsfullt.

Nya sängsällskapets 2:a konsert under hr Er. Åkerbergs anförande gafs inför ett talrikt auditorium, med ypperligt program och sådana framstående assistenter som fru Afzelius samt hrr Neruda och Smith, till hvilka fröken Alfhilda Larsson ock må räknas genom sitt fina ackompanjemang. Den utvalda blandade kören sjöng P. U. Stenhammars »Måste ock af törnen vara», Normans »Vackra astrar», »Det var en gång en konung» af E. Åkerberg, dessa à capella, och med piano »Håttuna gästabud» af A. Körling, och damkörer »Les nymphes des bois» och »Les Norvegiennes af Delibes, med ett utsökt fint komponerat pianoackompanjemang. Fru Afzelius sjöng Griegs »Fra monte Pinco», »Veilchenlied» af F. Neruda och Åkerbergs anslående »Tidt er jag glad», som också blef bisserad. Hr Neruda utförde med känd talang sin »Serenade slave» och Kiels spirituella »Allegro scherzando».

Körlings körverk, som här ej gifvits förut offentligt, utmärker sig såväl för melodisk uppfinning som dramatisk karakteristik och är försedd med ett, som vanligt hos denne värderade sängkomponist, smakfullt och väl utarbetadt ackompanjemang, hvilket likväl om det blifvit satt för fyra händer skulle ha gjort sig mera gällande emot kören. Som solister inlade hr Smih stor dra-

matisk kraft i Hertig Eriks parti och en musikälskare rätt mycken smak i utförandet af kung Birgers tenorparti. Hr Åkerbergs kör »Det var en gång en konung», visa i folkton, håller sig väl till stilen och harmoniseringen är lyckligt funnen. Med utmärkt sammanhållning och finess utfördes de spirituella damkörerna af Delibes. Det omväxlande goda programmet liksom utförandet i sin helhet gaf anledning att att hylla såväl kör och solister som dirigenten med varma och rika bifallsytringar.

Samtidigt med denna konsert hade den unge pianisten hr Lennart Lundberg soaré i Musikaliska akademien. Hr L. som efter studier vid konservatoriet här tagit undervisning af M:me Dubois och Paderewski i Paris, har utvecklat sig till en mycket god pianist med stor och klar teknisk elegans och känsla i föredraget, hvarföre man hör honom med mycket intresse, vare sig han bjuder på en gammal klassisk bit af Händel, en bravourpjes af Liszt, eller en romantisk tondikt af Chopin. Innan säsongen slutar, skulle vi önska få tillfälle att ytterligare höra hr Lundberg spela för att lära känna hans talang från ännu flere sidor. — Fröken Emma Skärlén, en ung elev vid konservatoriet visade sig å sin soaré ega en rätt behaglig mezzosopran särdeles i de lägre tonerna. Hennes egna nummer å programmet utgjordes af arior ur Foronis »Margherita» och Massenets »Herodiade», »Sotargossen» af Lindblad och visor af P. U. Stenhammar. Hon biträdde af hrr Aulin och Stenhammar, som spelade en duo (D-moll) för violin och piano af Gade, hvarjemte den förre spelade fyra transkriberade sånger af Sjögren, den senare ett impromptu och ett par etyder af Chopin. — Fröken Dagmar Edmans konsert gafs efter mycket godt program med biträde af fröken Almati, hrr Fr. Neruda, Salom. Smith och V. Stenhammar samt fröken Ellen Dorph, som förtjenstfullt skötte pianoackompanjemangent. Den unga konsertgifverskan framtädde först med Elsas dröm ur »Lohengrin», hvars utförande, stördt af synbar rädsla, ännu synes vara henne en för stor uppgift, bättre lyckades hon med ett par sånger som avslutade konserten. Med fröken Almati sjöng hon en duett ur Hallströms nya opera »Granadas dotter», hvars snara uppförande motses med intresse; frk. Almati utförde med lif och kraft sånger af Riedel ur Scheffels dikteykel: »Trumpetaren från Säckingen», och en humoristisk sång af Brahms. Hr Smith sjöng med stor effekt Griegs ståtliga »Efteraarsstormen» samt Ellings »Jeg vil ud» samt en vacker sång af Tschaiowsky: »Nur wer die Sehnsucht kennt» med obligat violoncell, spelad af hr Neruda, som med ett adagio af Popper och en humoristisk mazurka framkallade en bifallstorm och bissering

af den senare. Hr Stenhammar lät höra Schumanns sällan spelade »Papillous» Siegmunds Liebesgesang» och »Walhall» af Wagner. Fröken Dorphs ackompanjement till Nerudas mazurka, med dess tempo rubato, förtjenar särskildt lof-ord.

Utrymmet medgifver endast att i korthet vidare omnämna ett par af kyrkokonserterna. Hr Stålhammars matiné hade sitt hufvudsakliga intresse i hans eget orgelspel, hvilket synnerligen i slutnumret »Allegro vivace» ur 5:e symfonien af Widor, vittnade om hr S:s stora förmåga som orgelspelare. »Musikföredraget» i Östermalmskyrkan var, eget nog, fåtaligt besökt ehuru med biträde af så goda krafter, som fru Pyk och fröken Lindberg samt vid orgeln prof. Byström, hvilken flitigt medverkade både i orgelsoli och som ackompanjator. Namnet »Musikföredrag» kanske här i hufvudstaden lockar mindre än »konsert». Hr Pasqualis' beneficekonsert i Berns' salong var mindre talrikt besökt än man kunde tro, så värderad hr P. är af vår publik och med hans präktiga röst och sångkonst, egenskaper som borde göra operan, ej kaféet, till fält för hans verksamhet.

Från in- och utlandet.

Kgl. operan. Af de väntade nyheterna är Nordahl Rolfsens sagokomedi »Sven Orädd» med Ole Olsens musik att förvänta nästa torsdag. Den framtående norske komponisten kommer sjelf att anföras musiken till sitt verk och har derför vistats här en vecka. I Kristiania har »Svein Uræd» gjort stor lycka med hr Bj. Björnson i titelrollen, som här kommer att utföras af hr Johansson; fru Strandberg och fröken Wolf utföra kvinnliga sångpartierna. Under rubriken »Musikpressen» meddelas innebället af pjesens musik.

Fröken Gina Oselio har anländt hit för att börja gästspel å operan; första uppträdandet lär blifva i »Mefistofeles».

Fröken Hildegard Werner, vår sedan flera år i Newcastle on Tyne bosatta landsmaninna, hvilken der, som bekant, upprättat en ansedd musikskola och i England förtjenstfullt arbetar på att sprida kännedom om svenska och skandinaviska musikförhållanden, har haft den vänligheten att sända oss den biografi med porträtt som influtit i detta nummer, hvarigenom vi här och få göra närmare bekantskap med en af Englands mest populäre tonsättare. Fröken Werner har af Sir Arthur Sullivan egenhändigt bekommit den fotografi, hans »senaste och mest lyckade», efter hvilken den väl träffade kopian å första sidan blifvit tagen af hr Cederquist. Vi stanna i så mycket större förbindelse till fröken Werner, som, efter hvad hon upplyst, Sullivan sjelf ytterst sällan tillåter någon »to dabble about him».

Föredrag om sång hölls den 10 april i Musikaliska akademiens stora sal af rektor K. E. Palmgren. Ämnet var »Sång och sångundervisning i fosterländsk anda», och föreläsaren sökte visa värdet af den unisona sångens förmåga mer än konstnsången (flerstämmiga) att blifva en allmänhetens egendom, fruktbärande för musiksinnets och den fosterländska andan.

Fru Davida Afzelius, som nyss biträdde med sådan framgång å konserter härstädes, har först studerat sång i Dresden, derefter en kort tid för hr Arlberg, för hvilken hon nu senast åter sjungit i två månader. I konstnärskretsar i Göteborg har fru A. under flera år varit en gerna hörd sångerska, och här uppträdde hon för två år sedan med stor framgång å en af Nya konstnärsgilletts soaréer inför en samling framstående konsnärer.

August Körling, den omtyckte, i Ystad bosatte tonsättaren, fylde den 14 april 50 år. Med anledning deraf var direktör K. af sångarförbundet T. N. J., hvars lärare och ledare han är, inbjuden till festmiddag å Höteldu Nord i Ystad, då till honom öfverlemnades från T. N. J.-kvartetten en vacker minnesgåfva, ett större silfverbeslaget dryckeshorn med inskrift. Festtalet hölls af hr Salomon Smith, och den afhållne hedersvärdens skål dracks under jubel och entusiasm. Senare på aftonen hade T. N. J. allmänt sammanträde, då hjelten för dagen jemväl blef föremål för varma hyllningar.

Johannes Elmblad, den svenske basångaren, som på senare tiden utmärkt sig i Tyskland som regissör, har, enligt Allgem. Musik-Zeitung, af högstående personer i Sverige fått i uppdrag att bilda en *skandinavisk Richard Wagner-teater* af svenska konstnärer och öfvertaga ledningen af densamma. Förberedelserna sägas vara i full gång och representationerna i början af nästa år komma till stånd. Endast »Tristan» och »Nibelungen» skola uppföras. Orkestern skall bestå af tyskar under ledning af en tysk kapellmästare.

Göteborg. Stora teatern har under april månad å opera-afdelningen gifvit »Faust» med fröken Lindegren som Margareta samt »Romeo och Julia» och »Regementets dotter» med fru Vendela Andersson-Sörensen samt »Carmen» med fru Jungstedt-Linden i titelrollen. Den 15 april gafs å teatern en andelig konsert, vid hvilken biträdde orkestern under dir. Herbolds ledning samt fröknarna S. Lindegren, S. Hallgren, E. Hamberg, herrar Bratboast, Lomberg, Ax. Sandberg m. fl. — Harmoniska sällskapets 2:a årskonsert egde rum den 9 april, och programmet upptog: Mozart: Körer ur »Kung Thamos», Rubinstein: Largo för stråkkör., Gade: »Årstidsbilder» för soli och dam-

kör, violinsolo af hr Fredriksen, Brahms: Damkörer, op. 17, Tschaiowsky: Andante för stråkkör. och Liszt: Exelsior för soli och blandad kör. — Den 19 april gaf violinisten fröken Martina Johnson en konsert i Karl Johans kyrka. Fröken Johnson gaf här senast för sex år sedan konsert, sedan hon lemnat konservatorium, och har sedan oafbrutet studerat för Em. Sauret, som man nu kunde höra, med god framgång. Hennes spel utmärker sig för mycket ren, bred och vacker ton. Kyrkokonserten egnade sig ej för henne att ådagalägga hennes utbildning i tekniskt hänseende.

Ystad. Orkesterföreningen gaf den 12 april konsert med biträde af hr Aron Hultgren från Malmö, som spelade i en quintett af Schumann och konsert af Mendelssohn för piano och orkester. Orkestern utförde Gades »Nachklänge von Ossian», och stråkorkestern förspelet ur »Syndafloden» af Saint Saëns; hr Salom. Smith sjöng sånger af Grieg, Elling och Berlioz samt deltog i quintetten som violinist. Vidare gafs en konsert för klarinett (hr Becker) och orkester af David samt Divertimento för violqvartett och waldthorn af Mozart.

Norge.

Kristiania. På Kristiania teater har under förra månaden uppförts af pjäser med musik »Per Gynt» samt operorna »Postiljonen från Longjumeau» och »Zampa», i hvilka fru Dagmar Sterky fortsatt sitt gästspel som Madeleine i den förra, Camilla i den senare. — 2 april gaf Ilona Eibenschütz sin andra och sista konsert. Fru Sterky hade d. 7 april en konsert i bröd. Hals lokal med bitr. af fru Gröndahl och hr Kloed. Ett par dagar derefter gaf hr Th. Lammers en kyrkokonsert, assisterad af sin fru samt organisten Capelen och körföreningen. Violinisten Joh. Wolff, som i början af april gifvit ett par mycket besökta konserter i Thronhjelm, gaf d. 10 april i fästningens konsertsal en afskedskonsert, biträdd af fru Gröndahl och frök. Hel.

Sonnum. Hr W. skulle derefter resa till Paris för att spela å en af de stora konserterna derstädes. Annandag Påsk gaf violinisten Arve Arvesen konsert i Hals-lokalen med bitr. af fru Nissen-Lie, frök. Barb. Lassen och en barytonist Ludv. Bergh. — Efter sin Stockholmsejour konserterade här ett par gånger fru Vèhon-Halvorsen, bitr. af frök. Lizzi Winge och Ragna Goplen; d. 30 april hade Studentföreningen konsert i logens stora sal under hr O. A. Gröndahls direktion, hvarvid hr Lammers och teaterns orkester biträdde.

En norrman Martin Knutzen »en ung varmblodig tangentstormare», såsom en kritiker kallar honom, har nyligen uppträdd första gången offentligt i Wien. Hr K., hvilken beskrifves som en betydande pianistisk talang, är elev af Leschetitzki. Han spelade vid tillfället konserter af Grieg och Sinding m. m., allt utantill. — Den sistnämnde har nyss komponerat en violinsonat, som han tillägnat Edv. Grieg.

Finland.

Helsingfors. På svenska teatern har gifvits fortfarande »Regina von Emmertitz», och finska operarepresentationerna å Alexanderteatern fortsatts med »Fra Diavolo» och »Trubaduren». Den 3 april gafs en folkkonsert af Hilda och Victor Castegren och samtidigt en konsert, vid hvilken en ung sångerska, m:me Marochetti, som förut med beröm uppträdd i St. Petersburg, uppträdde jemte en tenorbarytonist hr de Conti. M:me M. har ett sydlänst utseende, och påminner om Adelina Patti; hr de Contis röst berömmes såsom klangfull och väl skolad. De främmande artisterna läto höra sig på ännu ett par konserter. — Ett musikaliskt underbarn, den 11-årige violinisten Kostia Dumtscheff, har låtit höra sig här å tre konserter, den tredje »på allmän begäran». Den unge artisten är elev af Leop. Auer och utrustad med ovanliga anlag och ett behagligt, intelligent yttre. Han spelar redan stora konsertsaker af Beriot, Wieniawski, Vieuxtemps etc.; till börden är han kossack. — Påskdagarne

konserterade här Wasa Musikal. Förening (70 pers. kör, 30 pers. orkester) till förmån för de nödlidande i landet; programmen upptogo Cherubinis »Requiem», Mendelssohns »Athalie» och Faltins Promotionskantat 1890. — D. 10 april gaf hr Ilmari Krohn en konsert med egna kompositioner: en symfoni-suite »Våren», en suite för stråkorkester »Ensam», körer m. m. Flere goda, om begåfning vittnande, ansatser röjas, säger man, i den unge tonsättarens verk. — Af Rob. Kajanus' populära konserter har en gifvits med avslutande italienskt, en med nordiskt program, hvartill kom 7:de populära folkkonserten i societetshuset med 25 pennis entréavgift. Den 21 april gaf hr Kajanus en stor konsert, vid hvilken uppördes Beethovens Leonora-uvertyr n:o 3 och 9:de Symfonien, hvari frök. Matheo-Lisenko (fr. Petersburg), fru S. Basilier (alt) samt hrr Ojanperä och G. Holmström utförde solopartierna. Symfonien gafs å nyo ett par dagar senare å 7:de och sista symfonikonserten af Helsingfors' Orkesterförening. — Såsom en ny stjärna bland sångerskor omtalas en fröken Constance Malmström, utrustad med stor och behaglig stämma; hon har nyss väckt uppmärksamhet på en konsert i Petersburg. Frök. M. är elev af m:me Viardot, och ett par kvinliga konstvännen lemna henne medel till ytterligare utbildning i sin konst.

Notiser från Danmark ingå i nästa nummer.

Dödsfall.

Lagerquist, Claes Otto Oktavius, musikkdirektör, afled efter några dagars sjukdom den 19 april i Umeå, något öfver 57 år gammal. L. har under de tre sista årtionden varit lärare i sång och musik vid allmänna läroverket och folkskolelärarinneseminariet i Umeå samt musikanförrare för Vesterbottens fältjägarrekår. Han har stiftat Umeå musiksällskap och varit mycket verksam för tonkonstens befrämjande på platsen. Han blef 1866 associerad ledamot af Musikaliska akademien.

Pianomagasin.
Flyglar, Pianinos, Tafflar och Orglar
från in- och utländska utmärkta Fabriker
till de billigaste priser. För instrumentens bestånd ansvaras.
Äldre Pianos tagas i utbyte.
OBS. Ständigt lager af Flyglar från Blüthner och Pianinos från G. Schwechters berömda fabriker.
Gust. Petterson & Komp.
43 Regeringsgatan 43.
Flyglar, Tafflar och Pianinos
från J. G. Malmsjö.

PIANOLEKTIONER

efter bästa metod, ledande till god teknisk och verkligt musikalisk utbildning, meddelas af undertecknad till moderat pris. Anmälan kan äfven ske skriftligen.

Olofsgatan 1 (Hötorget 6), 1 tr.
upp öfver gården. Mottagning kl.
1/29—1/210 f. m. och 12—1 e. m.

Frans J. Huss.

Eleganta Permar

till Svensk Musiktidning finnas till salu å **2 kronor** hos P. Herzog, Malm-skilnadsgatan 54.

Innehåll: Sir Arthur Sullivan (med porträtt) af Hildegard Werner. — Joh. Seb. Bach som violinspelare, af F. Schweikert (forts. o. slut). — Edvard Hansliök på besök hos Jenny Lind. — Kyrkomusikaliska notiser af — s. — Musikpressen. — Från scenen och konsertsalen. — Från in- och utlandet. — Dödsfall — Annonser.